

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

Випуск 2 (9)

Ужгород
2014

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE UNIVERSITY «UZHHOROD NATIONAL UNIVERSITY»
INSTITUTE OF EUROPEAN INTEGRATION STUDIES**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC HERALD

Edition 2 (9)

Uzhhorod
2014

У публікаціях чергового випуску збірника наукових праць висвітлюються питання, пов'язані з реформуванням системи вищої освіти України та її інтегруванням до європейського освітнього простору в контексті Закону України «Про вищу освіту».

Статті, що ввійшли до збірника, розглядають як першочергові завдання щодо імплементації нових нормативно-правових документів у галузі вищої освіти, так і практику роботи вітчизняних вищих навчальних закладів щодо інтегрування до європейського та світового науково-освітнього простору, зокрема впровадження інноваційних технологій у діяльність ВНЗ, особливості підготовки навчально-методичних комплексів окремих дисциплін, забезпечення випереджувального характеру освітніх послуг у підготовці фахівців.

The issues related to the reform of higher education in Ukraine and its integration into the European educational space in the context of the Law of Ukraine "On Higher Education" are covered in the collection of scientific works.

The articles included in the collection, touch on the priorities of implementation of new legal documents in the field of higher education as well as the practice of domestic higher educational institutions concerning integration into the European and world scientific and educational space, in particular, introduction of innovative technologies into university activities as well as peculiarities of preparation teaching methods for some disciplines, providing of advanced educational services in training specialists.

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Голова:

Смолянка В.І. ректор ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
доктор медичних наук, професор (м. Ужгород, Україна)

Члени ради:

Луговий В.І. перший віце-президент Національної академії педагогічних наук,
доктор педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)

Лендєл М.О. проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «УжНУ»,
доктор політичних наук, доцент (м. Ужгород, Україна)

Студеняк І.П. проректор з наукової роботи ДВНЗ «УжНУ»,
доктор фізико-математичних наук, професор (м. Ужгород, Україна)

Бобко А. ректор Університету у м. Жешув,
доктор гуманітарних наук, професор (Польща)

Сільваші З-Й. ректор Університету у м. Дебрецен,
доктор медичних наук, Ph.D, професор (Угорщина)

Чижмар А. ректор Технічного Університету у м. Кошице,
доктор наук, Ph.D, професор (Словацька Республіка)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова:

Артёмов І.В. директор НН Інституту євроінтеграційних досліджень ДВНЗ «УжНУ»,
кандидат історичних наук, доцент

Відповідальний редактор:

Кляп М.І. заступник директора ННІ євроінтеграційних досліджень,
кандидат педагогічних наук, доцент

Члени редколегії:

Росул В.В. завідувач кафедри педагогіки та психології ДВНЗ «УжНУ»,
кандидат педагогічних наук, професор

Моца А.А. спеціаліст ННІ євроінтеграційних досліджень,
кандидат юридичних наук

Середа Л.І. провідний спеціаліст ННІ євроінтеграційних досліджень

Бродич А.І. начальник редакційно-видавничого відділу ДВНЗ «УжНУ»

*Рекомендовано до друку науковою радою НН Інституту євроінтеграційних досліджень
(протокол № 9 від 19.12.2014 р.)*

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ФОРМУВАННІ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Коваль Г.М.,

доктор медичних наук

Карбованець О.І.,

кандидат педагогічних наук, доцент

Куруц Н.В.,

кандидат біологічних наук, доцент

Гасинець Я.С.,

кандидат біологічних наук, доцент

Демчинська М.І.,

кандидат біологічних наук, доцент

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

The fundamental groups of innovatory educational technologies have been explicated and analyzed in the given article. We have envisaged the question of introducing them into the educational process in higher educational establishments during acquiring knowledge by the students of medical and biological branches of science. It has been determined that the use of the given methods of approach in educational process in its complex guarantees the improvement of the traditional methods of study, positively influences the process and result of acquiring knowledge under the condition of higher school improvement.

Keywords: *innovatory, technology, knowledge, acquiring knowledge, higher, educational establishment.*

Соціальні та економічні перетворення, які відбуваються у суспільному розвитку України, висувають нові вимоги до освітнього процесу вищого навчального закладу. Основною метою цих вимог є приведення рівня підготовки фахівців у відповідність із європейськими критеріями, що викликані переходом вищої школи до ступеневої освіти. Практика природничо-наукової підготовки студентів у вищих навчальних закладах свідчить, що використання традиційних форм, дидактичних методів і засобів не завжди забезпечує інтенсивний розвиток пізнавальної діяльності та фахових знань студентів. Водночас, ізольоване, розрізнене вивчення природничих дисциплін у загальноосвітній школі, збільшення обсягу наукової інформації, поява нових підходів до інтерпретації явищ і понять та завдання професійної школи, виявляють суперечності між традиційними способами викладання дисциплін і сучасними

вимогами до підготовки майбутніх фахівців. Подолання цих суперечностей можливе за умови принципових змін конструювання процесу формування знань студентів, майбутніх біологів, лікарів, здатних швидко орієнтуватись у складних ситуаціях, що базуються на теоретичних й фахових знаннях з дисциплін медико-біологічного циклу.

Так як знання в професійній діяльності випускника вищого навчального закладу є визначальними та затребуваними і від їх засвоєння майбутнім біологом, лікарем, стоматологом чи фармацевтом залежить ступінь готовності до практичної діяльності, то проблема якісного формування знань студентів залишається надзвичайно актуальною, а тому постає питання, які методології і технології організації педагогічного процесу у вищих навчальних закладах можуть задовольнити потребу підготовки нової плеяди фахівців як педагогічної так і медичної сфер.

Мета роботи полягає у визначенні основних груп інноваційних освітніх технологій та ефективному їх використанні в організації процесу навчання при формуванні знань студентів вищих навчальних закладів.

Аналіз проблеми дослідження засвідчує, що в теорії та методиці навчання природничих дисциплін питання формування знань здобули розвиток у працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Дидактичні аспекти формування знань розкриті у працях В.П.Беспалько, Д.Н.Богоявленського, П.Я.Гальперіна, С.У.Гончаренка, В.В.Давидова, Г.С.Костюка, І.Я.Лернера, А.К.Маркової, Н.О.Менчинської, В.О.Онищука, В.П.Паламарчук, П.І.Підкасистого, І.П.Підласого, Н.Ф.Тализіної, Т.І.Шамової та інших. Однак, переорієнтація на європейські стандарти в освіті вимагає постійного удосконалення підходів до змісту та організації навчання, пошуку нових можливостей для підвищення ефективності формування знань студентів вищих навчальних закладів, які полягають в тому, що знання повинні засвоюватись не готові, а здобуватись в процесі навчальної діяльності. Структура знань, що їх повинні засвоїти як студенти біологічних, так і студенти медичних спеціальностей, розподілена за темами, видами діяльності та змістом знань. Із точки зору педагогічних досліджень: «Знання – це перевірений практикою результат пізнання діяльності, правильне її відображення в мисленні людини у вигляді уявлень, понять, суджень» [1, с. 212]. Т.О.Ільїна наголошує на тому, що знання є важливим компонентом навчального матеріалу та провідною ланкою в системі навчання, бо тільки знання сприяють виробленню свідо-

мого користування уміннями й навичками [2, с. 222]. Поширеним є трактування поняття як «відображення об'єктивних характеристик дійсності в свідомості людини» [3, с. 199]. Психологи, зокрема Н.Ф.Тализіна [4, с. 130], визначають знання як образи предметів, явища матеріального світу, які ніколи не існують у голові людини поза якоюсь діяльністю чи окремими діями. Знання відображають результат пізнавальної діяльності студентів і їх формування є складним, довготривалим, цілеспрямованим процесом. Формування знань студентів відбувається на основі: понять, які забезпечують свідоме розуміння змісту навчального матеріалу; фактів, які формують переконання та вміння відстояти ідеї; законів, які виражають зв'язки між явищами; теорій, що визначають систему методів прогнозування явищ у галузі знань, які потребують всебічного вивчення та усвідомлення. Дидакти та методисти [5, 6, 7] відмічають, що важливе місце у формуванні знань відводиться поєднанню викладачем різних форм навчання. Практика навчання показує, що успішне формування знань зумовлюється впровадженням в педагогічний процес вищого навчального закладу різноманітних інноваційних освітніх технологій. Дидактичні основи педагогічних інноваційних освітніх технологій навчання нині досліджуються і активно розробляються у вітчизняній педагогіці [8-13]. Інновацію в навчальному процесі розглядають як особливу форму педагогічної діяльності й мислення, що спрямована на організацію нововведень в освітньому просторі. Слово «інновація» походить від латинського (innovatio) і означає оновлення, зміна, а слово технологія – це знання про майстерність. Інновація в навчанні – це процес створення та поширення нових засобів (нововведень) для пошуку оригінальних, нестандартних розв'язань різноманітних педагогічних проблем [14]. Спільним спрямуванням інноваційних технологій є підвищення ефективності навчально-виховного процесу, що на відміну від традиційних, забезпечує не тільки подання певної суми знань студентам, а й перш за все, сприяє розвитку особистості. Тут важливим є здатність викладача до творчості, відкриття, розробки та застосування нових підходів до навчання. Ключові позиції при цьому займає скерованість студентів у процесі навчання на діалог та співпрацю в малих групах. Малі навчальні групи соціальними психологами та педагогами (Г.С.Антипіна, О.А.Блажко, С.С.Вітвицька, Є.І.Головаха, Л.Десєв, В.К.Дяченко, Я.Л.Коломинський, А.Н.Леонтєв, Л.Ніколов, Е.Ф.Нор, Б.Д.Паригін, А.В. Петровський, С.Л.Рубінштейн, Г.К.Селевко,

Р.А.Хабіб, А.В.Хуторський, І.С.Якиманська, О.Г.Ярошенко) розглядаються як мікросередовище особистості та як суб'єкт спільної діяльності. Основними умовами створення малих груп є їх психологічна сумісність та якісний склад [15]. Студенти біологи, медики при вивченні окремих навчальних дисциплін (ботаніки, зоології, мікробіології, медичної біології, методики викладання біології) в складі малих груп працюють за запропонованими викладачем завданнями, що надає можливість працювати в аудиторний час самотійно. До використання, наприклад групової форми роботи на занятті з мікробіології, проводиться відповідна підготовча робота, а саме: аналіз змісту навчального матеріалу, перелік базових знань, умінь і навичок, підготовка завдань для роботи в групах. Технологічний процес групової роботи передбачає: 1) підготовку до роботи в групах (постановка пізнавальної проблеми, інструктаж виконання роботи, розподіл дидактичного матеріалу); 2) навчальну діяльність у складі малих груп (ознайомлення з матеріалом, планування роботи, розподіл завдань у групі, індивідуальне виконання завдань, обговорення, підбиття підсумків); 3) заключну частину (оприлюднення результатів роботи в групах, аналіз, висновки про роботу). Групова робота включається в структуру проведення лабораторних занять. Викладачами застосовуються також різні моделі групової роботи з студентами («Діалог – пошук групами узгодженого рішення», «Синтез думок», «Спільний проект», «Акваріум», «Пошук інформації»). Успішною є робота в гетерогенних групах, де створюються умови для спілкування студентів та розвитку їх комунікативних здібностей. Групова робота, як форма організації навчання, може бути ефективно застосована для вирішення багатьох дидактичних завдань освітнього процесу вищого навчального закладу.

Результативним компонентом формування знань і педагогічним новаторством в освіті є проектні технології навчання, які забезпечують зв'язок теорії з практикою та створюють умови для застосування групової форми навчання в позааудиторний час. У проектній діяльності практично реалізуються уміння самотійно здобувати і поповнювати свої знання, що є однією з основних ознак підготовки випускника вищого навчального закладу. Аналіз літератури з проблеми проектної діяльності (Н.В. Альохіна, І.Бем, Й.Шнейдер, І.Г.Єрмаков, А.А.Карачев, О.А.Козіна, Д.Г.Левітас, Н.В.Матяш, В.Мигунов, Ю.В.Момот, Н.Ю.Пахомова, П.Петряков, О.М.Пехота, Є.С.Полат, Д.О.Пузіков, О.Рибіна, В.Д.Симоненко,

С.О.Сисоєва, Ю.Л.Хотунцев, А.В.Хуторський, І.Чечель, Г.І.Щукіна) переконливо доводить її дієвість у контексті особистісно-орієнтованого підходу до навчання. Суть методу проектів розкривається одним із провідних вчених Є.С.Полат: «Метод проектів передбачає сукупність навчально-пізнавальних прийомів, що дозволить вирішити певну проблему під час самостійних дій з обов'язковою презентацією результатів. Якщо говорити про метод проектів як педагогічну технологію, то вона передбачає сукупність дослідницьких методів, творчих за своєю діяльністю» [16]. Досягнення мети при виконанні проектів здійснюється через детальне вирішення проблеми, яка завершується практичним результатом. Студентам пропонуються різні теми проектів, зокрема «Клітинні мембрани, їх будова та функції», «СНІД – чума двадцятого століття», «Хвороботворні найпростіші», «Пріони і загроза для людства, що йде від них», «За здоровий спосіб життя» та інші, які здатні стимулювати пізнавальний інтерес студентів. Виконання студентами проектів з мікробіології розраховане на визначений термін, протягом якого здійснюється самостійна робота, індивідуальна, парна та групова. Основними вимогами, які ставляться до організації і впровадження в навчальний процес проектної технології, є визначення конкретної проблеми, її мотивація, зміст роботи над нею та діяльність студентів й викладача. В процесі роботи над проектами як біологічного, так і медичного змісту, студенти вчать самостійно мислити, окреслювати розв'язання проблеми, інтегрувати знання різних навчальних дисциплін, установлювати причинно-наслідкові зв'язки, прогнозувати результати. У студентів розвивається фаховий інтерес до вивчення дисципліни, з'являються почуття успіху й прогресу на власному рівні, виробляються дослідницькі уміння і навички, фахові здібності, засвоюються нові поняття та терміни, формуються знання. Цінність проектів полягає в ефективності застосування їх у освітньому процесі як засобу, який активізує самостійну пізнавальну діяльність, успішно впливає на формування знань [17].

У навчальній діяльності важливим способом формування самостійності в набутті знань виступає також різнопланова (репродуктивна, евристична, творча) самостійна робота, яка в сучасних умовах розбудови вищої школи знаходиться в центрі уваги вчених та практиків, керівництва вищих навчальних закладів і викладацького складу кафедр. Аналіз психолого-педагогічної літератури (А.М.Алексюк, М.А.Данилов, А.В.Жарова, І.А.Зимня,

С.М.Кустовський, І.Я.Лернер, Р.М.Мікельсон, І.Т.Огородников, В.Н.Орлов, П.І.Підкасистий, М.М.Скаткін, М.М.Солдатенко, Р.Б.Срода, Л.В.Туровська, Т.І.Шамова) дає підстави стверджувати, що стимулювання самостійної роботи є важливою умовою формування знань студентів. Основна увага при вивченні навчальних дисциплін зосереджується на формуванні здібностей у студентів до самостійного здобуття знань, умінь та навичок, а збільшення обсягу самостійної роботи відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи організації навчального процесу сприяє як навчальній так і творчій діяльності та здатності до самоосвіти. Самостійна робота студента дає можливість не лише проявити себе, але й оцінюється викладачами та додає балів до загальної суми, сприяє підвищенню рейтингу та спонукає до пошуку додаткових матеріалів, самовдосконалення й кращого пізнання загальнобіологічних і медичних термінів. Організація самостійної роботи студентів багато в чому залежить і від методики навчання, яка дає змогу навчити їх працювати зацікавлено й самостійно. Тому, враховуючи сказане, з метою підвищення ефективності формування знань студентів медичних спеціальностей з мікробіології, при проведенні занять впроваджується алгоритм виконання завдань як необхідної важливої складової навчального процесу. Структура методики організації та проведення самостійної роботи при проведенні занять з мікробіології включає: 1) самостійну роботу, яка вимагає виконання завдань до вивчення теми на занятті: а) завдань міждисциплінарного змісту (базові знання, уміння й навички), які необхідні для вивчення теми (міждисциплінарна інтеграція); б) завдань до змісту теми (рекомендована література – основна, додаткова), орієнтовні карти для самостійної роботи з літературою за визначеною темою; в) матеріали для самоконтролю (запитання, тести); 2) аудиторну самостійну роботу: а) навчальні завдання, які необхідно виконати на занятті; б) професійні алгоритми (орієнтовна карта) щодо опанування знаннями, уміннями й навичками; в) навчальні завдання (тести, що доповнюють самостійну роботу на занятті; г) довідкові матеріали; 3) позааудиторну самостійну роботу: а) основні завдання, вказівки для самостійної роботи до наступного заняття (підготовка доповідей на визначену тему, рефератів, розробка визначених тем проектів тощо) [18]. У процесі організованої таким чином самостійної роботи студенти самі визначають мету діяльності, завдання та проблеми, предмет і засоби діяльності, спрямовані на створення освітнього продукту,

що сприяє підвищенню рейтингових показників у навчанні, кращому засвоєнню та формуванню знань.

На врахування індивідуальної діяльності студентів спрямована технологія особистісно-орієнтованого навчання. Філософсько-педагогічні та психолого-дидактичні аспекти особистісно-орієнтованого навчання у вітчизняній педагогіці досліджували ряд вчених (С.У. Гончаренко, І.А. Зязюн, О.В. Киричук, В.Г. Кремень, О.Я. Савченко, В.В. Серикова, І.С. Якиманської та інші). Зміст, методи та прийоми цієї технології спрямовані на формування особистісно значущих способів пізнання шляхом організації цілісної навчально-пізнавальної діяльності. При цьому максимально використовується індивідуальний досвід особистості, що допомагає їй пізнати себе, самовизначитись і самореалізуватись. Навчальний процес з особистісно-орієнтованого навчання при вивченні біологічних та медичних дисциплін організовується таким чином, що кожен студент самостійно вибирає способи виконання запропонованих викладачем завдань. Виокремлюються загальні міжпредметні та специфічні предметні прийоми навчальної діяльності з огляду на їх роль в особистісному розвитку студента та забезпечується контроль і оцінювання процесу навчання, а не лише його результатів. Інсценується виконання певної проблеми групами студентів, яку розв'язують, потім виступають з власними або груповими проектами-повідомленнями, які виконують самостійно в позааудиторний час, заповнюють відповідні схеми і наголошують на необхідності бережливого ставлення до природи та роблять відповідні висновки.

На розвиток пізнавальної активності та пізнавальних інтересів студентів, самостійного творчого мислення, формування розумових здібностей студентів, спрямована технологія розвивального навчання (Л.С. Виготський, З. Фрейд, Д. Дьюї, Д. Ельконін, В. Давидов, Л.В. Занков). Використовуючи на заняттях технологію розвивального навчання, студенти самостійно чи з допомогою викладача сприймають і осмислюють новий матеріал, свідомо його запам'ятовують й творчо застосовують у нестандартних ситуаціях.

Могутнім інноваційним засобом навчання у вищому навчальному закладі на сьогоднішній день є комп'ютерні технології. Комп'ютер перебирає на себе частково функції викладача. Вдале застосування комп'ютерних технологій дає змогу підвищити ефективність навчального процесу, поліпшити якість знань студентів. Так як основною у вищому навчальному закладі залишається традиційна лекція викладача в опрацьованому вигляді, що синтезує ве-

ликий обсяг знань, то на сьогодні такі традиційні лекції не завжди задовольняють студентів. На їх місце приходять мультимедія-технології, зокрема мультимедійні лекції, тренінг-лекції, інтерактивні дискусії, які забезпечують активну участь студентів у навчальному процесі. Необхідною умовою реалізації мультимедія-технологій є наявність кабінету, обладнаного комп'ютерною технікою й сучасними засобами демонстрації візуального й звукового матеріалу.

Результативним компонентом творчої інноваційної практики навчання виступає технологія проблемного навчання. Дослідження в галузі проблемного навчання проводяться багатьма вченими (Д.Дьюї, Ю.Бабанський, Д.Богоявленський, Д.Вількєєв, І.Лернер, О.Матюшкін, М.Махмутов, Н.Менчинська, В. Оконь, О.Полятун, С.Рубінштейн). Під проблемним навчанням В. Оконь розуміє «сукупність таких дій, як організація проблемних ситуацій, формулювання проблем, надання об'єктам освіти необхідної допомоги у вирішенні проблем, перевірка цих рішень і, нарешті, керівництво процесом систематизації та закріплення набутих знань»[19, с. 17]. Досвід впровадження в практику навчання цієї технології переконує у ефективності застосування, так як спрямовує необхідну думку, створюючи внутрішні мотиви для засвоєння нового матеріалу. Орієнтовні приклади проблемних ситуацій: «Кому легше летіти: птахам чи кажанам?», «Пояснити легкість трубчастих кісток за одночасної їх міцності», «Якщо качкодзьоб несе яйця, то чому він належить до класу Ссавці?», «Які особливості вірусів дозволяють віднести їх до неклітинних форм життя, що займають проміжне положення між живою та неживою природою?» і т.д. У процесі розв'язання таких проблемних ситуацій активізується розумова діяльність студентів. Заняття у технології проблемного навчання виглядають як ланцюжок навчальних проблем, що створює викладач, вислуховуючи різні точки зору, аналізуючи їх з допомогою студентів, знаходить відповідні форми та способи фіксації одержаних результатів. Викладач спрямовує дії студентів на самостійне засвоєння різних джерел інформації, пропонує свою допомогу в тих випадках, коли студенти не можуть самостійно прийняти необхідне рішення. Мотивація до оволодіння новими знаннями підвищується при розумінні, необхідності, практичної значимості вивчення визначеної проблеми.

Таким чином, інноваційні технології викладання медико-біологічних дисциплін спрямовані на розвиток особистості, здатної до самостійної праці, творчого пошуку, активної життєвої позиції.

Вони дають можливість формувати у студентів знання, навички та уміння, які дозволяють досягти високої професійної здатності.

Висновки. Визначені інноваційні освітні технології, поєднані спільною метою і завданнями в комплексі, забезпечують вдосконалення традиційної методики навчання, розширюють її зміст, створюють умови для підвищення рівня навчальних досягнень та розвитку творчого потенціалу особистості, сприяють ефективному процесу формування знань студентів вищих навчальних закладів, орієнтують їх на здобуття і використання нових знань.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в удосконаленні та використанні визначених матеріалів під час фахової підготовки студентів вищих навчальних закладів.

Список використаних джерел

1. Український педагогічний словник / авт.-уклад. С.У.Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
2. Ильина Т.А. Педагогика: курс лекций / Т.И.Ильина. – М.: Просвещение, 1984. – 496 с.
3. Философия: энциклопедический словарь / под ред. А.А.Ивина. – М.: Гардарики, 2004. – 258 с.
4. Тализіна Н.Ф. Управління процесом засвоєння знань / Н.Ф.Тализіна. – М.: МДУ, 1975. – 343 с.
5. Педагогічна майстерність: підруч.; за ред. І.А.Зязюна. – К.: Вища освіта, 2004. – 363 с.
6. Хуторский А.В. Современная дидактика / А.В. Хуторский. – СПб: Питер, 2001. – 544 с.
7. Чернилевский Д.В. Дидактические технологии в высшей школе / Д.В.Чернилевский. – М.: ЮНИТИ– Дана, 2002.– 437 с.
8. Освітні технології: навч.-метод. посіб.; за ред. О.М. Пехоти. – К.: АСК, 2003.– 255 с.
9. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи / С.С.Вітвицька. – К.: ЦНЛ, 2003.–314 с.
10. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. /І.М.Дичківська. – 2-ге вид., доповн.– К.: Академвидав, 2012. – 349 с.
11. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии /В.П. Беспалько.– М.: Педагогика, 1989.–192 с.
12. Технології навчання біології / упоряд. К.М. Задорожний.– Х.: Основа, 2007.– 160 с.

-
13. Нісімчук А. С. Педагогічна технологія у сучасному вузі /А.С.Нісімчук, І. О. Смолук, О. С. Падалка. – К.: ІСДО, 1994. – 124 с.
 14. Словник української мови. Т.5. – К.: Наукова думка, 1997.
 15. Ярошенко О.Г. Проблеми групової навчальної діяльності школярів: дидактико-методичний аспект / О.Г.Ярошенко. – К.: Станіца, 1999. – 245 с.
 16. Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. / Е.С.Полат. – М., 2000. – 272 с.
 17. Метод проектів – сучасна педагогічна технологія навчання освітніх закладів різних рівнів /О.І.Карбованець, Н.В.Куруц, Н.П. Голуб та ін. // Наук. вісник УжНУ. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.– Вип. 15.– Ужгород: УжНУ, 2010. – С.80-83.
 18. Карбованець О.І. Організація самостійної роботи студентів у процесі вивчення мікробіології та ефективність її використання / О.І.Карбованець // Наук. вісник УжНУ: Серія: Біологія. – 2012. – Вип. 33. – С. 89-93.
 19. Оконь В. Основи проблемного навчання /В.Оконь. – М.: Просвещение, 1968. – 208 с.

ЗМІСТ

Смоланка В.І. Передмова.....	5
Бобринська В.І. ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ШВЕЙЦАРІЇ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	7
Дорошко М.С. ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ЯК ОСНОВА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ.....	18
Коваль Г.М., Карбованець О.І., Куруц Н.В., Гасинець Я.С., Демчинська М.І. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ФОРМУВАННІ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	25
Козловський Ю.М., Козловська І.М. ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ ІНТЕГРАЦІЇ ЗНАТЬ ЯК ДИДАКТИЧНА ПРОБЛЕМА ЕДУКАЦІЙНОЇ ІНТЕГРОЛОГІЇ.....	35
Марусинець М.М. ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ТА ПРОФЕСІЙНА ДЕФОРМАЦІЯ У ПЕДАГОГІЧНІ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ.....	45
Матвієнко О.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ДО ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ШКОЛИ.....	53
Павко А.І., Курило Л.Ф. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО.....	62
Староста В.І. ТЕСТУВАННЯ ЯК ПРЕДМЕТ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	81
Химинець В.В. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	90
Химинець В.В., Опачко М.В. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	101

Daniela Palaščáková

INNOVATION OF THE METHODS OF HIGHER
EDUCATION THROUGH ICT.....114

Артёмов І.В.

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА: АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ122

Андрейко В.І., Свєженцева О.І.

ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ
У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА130

Білак Ю.Ю., Попадич О.О.

ВИКОРИСТАННЯ ЕФЕКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ
ПРИ ВИВЧЕННІ ІНФОРМАТИКИ СТУДЕНТАМИ НЕТЕХНІЧНИХ
НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ У ВИЩАХ ІІІ – ІV РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ.....140

Борисенко Л.Л.

ВІПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ:
З ДОСВІДУ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА149

Дуло О.А., Мелега К.П., Фотул Ю.В.

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ
В ГАЛУЗІ “ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ, СПОРТ І ЗДОРОВ’Я ЛЮДИНИ”159

Зарічанский О.А.

ФОРМИРОВАНИЕ ПРАВОВОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ ЮРИСТОВ ПРИ
ПОМОЩИ СОЦИАЛЬНЫХ СОСТАВЛЯЮЩИХ.....167

Зарічанська Н.В.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ174

Каплінський В.В.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА
В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ...182

Кляп М.І., Лавер О.Г., Кляп М.П.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН
СТУДЕНТАМИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
НЕПРОФІЛЬНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....189

Кобаль В.І., Мовчан К.М.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІНТЕГРАЦІЇ
ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР.....201

Колесник П.О., Бондарь Я.В., Сіра А.Ю. МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АНКЕТИ SARAT ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ АТОПІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ПРАКТИЦІ УКРАЇНСЬКОГО СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ	209
Колесник П.О., Кедик А.В., Шушман І.В. НАУКОВО-ТРЕНІНГОВІ ЦЕНТРИ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ – ІННОВАЦІЯ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ.....	216
Корчевський Д.О. ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОФІЛЮ.....	224
Локшин В.С. ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТІСНОЇ МОДЕЛІ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ В КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	233
Лях І.М., Кляп М.М. НОВІ ПІДХОДИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В СВІТЛІ ІННОВАЦІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	248
Мамчур О.І., Ванда І.В., Котик Л.І. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ЗНАТЬ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	254
Моца А.А. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ — ОСНОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ.....	267
Набок М.В. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПІДВИЩЕННЯМ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У СФЕРІ ОСВІТИ	275
Розлуцька Г.М. НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ УСЬОГО ЖИТТЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА СИСТЕМИ ОСВІТИ.....	284
Сойма С.Ю. ОСНОВНІ ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	291
Фейса С.В., Фейса І.І. ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «КЛІНІЧНА ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА».....	298

Шаркань В.В. ПРОЕКТ ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.....	307
Шумицька Г.В., Путрашик В.І. САЙТ МЕДІАЦЕНТРУ УЖНУ ЯК ЗАСІБ ІНТЕГРАЦІЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ В ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАУКОВО-ОСВІТНІЙ КОНТИНУУМ	315
Вархолик Г.В. ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДИ В КОНТЕКСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ	324
Волошенко С.С., Стріщак Н.Р. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ВЕДЕННЯ ПОЛІТИКИ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	332
Дацків І.Є. ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ЯК ФАКТОР ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	337
Zaliesova Irina TRAINING OF FUTURE TEACHERS TO THE FORMATION OF INTER-ETHNIC TOLERANCE AMONG STUDENTS OF SECONDARY SCHOOLS	343
Ключкович Т.В. ПРАВОВІ ОСНОВИ АДАПТУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СЛОВАЧЧИНИ ДО ВИМОГ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ	348
Куев Давід Луїс Сократес ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНOSTІ РЕФЛЕКСИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ	354
Марценюк М.О. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ОСОБИСТІСНОЇ ГОТОВНОСТІ ПСИХОЛОГА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	366
Ясиновська О.С. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ	383

Наукове видання

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

INTERNATIONAL SCIENTIFIC HERALD

Випуск 2(9)

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ №20546-10346Пр, видане Міністерством юстиції України 15.01.2014 р.*

Коректура Т.М.Алексєєва, Л.І.Середа
Технічна редакція О.І.Гурчумелія
Комп'ютерна верстка та обкладинка А.І.Бродич

Підписано до друку 19.12.2014 р.
Формат 60x84/16
Тираж 300

Оригінал-макет виготовлено
в редакційно-видавничому відділі видавництва УжНУ «Говерла»:
88015, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89 А,
тел./факс (03122) 66-20-51, dep-editors@uzhnu.edu.ua

Віддруковано ПП «АУТДОР - ШАРК»
88000, м. Ужгород, пл. Жупанатська, 15/1.
тел.: 3-51-25, e-mail: office@shark.com.ua
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія 3т № 40 від 29 жовтня 2012 року

М-72

Міжнародний науковий вісник: збірник наукових праць /ред. кол. І.В.Артёмов (голова) та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. – Вип. 2(9). – 400 с.

У публікаціях чергового випуску збірника наукових праць висвітлюються питання, пов'язані з реформуванням системи вищої освіти України та її інтегруванням до європейського освітнього простору в контексті Закону України «Про вищу освіту».

Статті, що ввійшли до збірника, розглядають як першочергові завдання щодо імплементації нових нормативно-правових документів у галузі вищої освіти, так і практику роботи вітчизняних вищих навчальних закладів щодо інтегрування до європейського та світового науково-освітнього простору, зокрема впровадження інноваційних технологій у діяльність ВНЗ, особливості підготовки навчально-методичних комплексів окремих дисциплін, забезпечення випереджувального характеру освітніх послуг у підготовці фахівців.

The issues related to the reform of higher education in Ukraine and its integration into the European educational space in the context of the Law of Ukraine "On Higher Education" are covered in the collection of scientific works.

The articles included in the collection, touch on the priorities of implementation of new legal documents in the field of higher education as well as the practice of domestic higher educational institutions concerning integration into the European and world scientific and educational space, in particular, introduction of innovative technologies into university activities as well as peculiarities of preparation teaching methods for some disciplines, providing of advanced educational services in training specialists.

ISSN 2218-5348

УДК 001:378